

Otázka: Německá klasická filosofie

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): Michael

Německá klasická filosofie (Fichte, Schelling, Hegel)

Friedrich Schelling – génus – od 15 let studia teologie (spolužák Hegel) – ve 23 profesor v Jeně

- Dílo : „System transcendentálního idealismu“ – 1800
- 1. Období – filozofie identity
- Fichte – příroda je produktem já
- Schelling (podpořen studiem přír. Věd): stejně tak je možné říci, že já je produkt přírody
- Úkol filozofie je říci , jak je v přírodě možný duch

- Odmítá rozdělování na hmotné a duchovní, je to podle něj polarita dvou aspektů, které vytvářejí bytí (příroda není nakupením atomů, ale jednotným celkem ovládaným duchem)

2. Období – nábožensko-mystická filozofie

- rozchází se s Hegelem a inspiruje se dílem Franze Xavera von Baadera

- stejně jako Fichte začíná čistého já – to si klade vlastní omezení, nové je to ,že jde o pohled z jednoho ze dvou stanovisek.

- souběžně s objektivizací Já a s jeho cestou ke konečné identitě – probíhá podobný proces ve vnější přírodě – ta směřuje ke své identitě – vystupuje ze sebe do sféry ducha – v tuto chvíli se dvoucestný vývoj setkává.

- úkolem filozofie je sledovat cestu Já, přírodovědy potom cestu přírody

Georg Wilhelm Friedrich Hegel

(1770-1831); nar. ve Stuttgartu, studia v Tübingen (s Schellingem), profesor v Jeně, ředitel

gymnázia v Norimberku, univerzity v Heidelbergu a Berlíně

Díla: „Fenomenologie ducha“ 1807

„Věda o logice“ 1816

„Základy filozofie práva“ 1831

1. Dialektická metoda (návaznost na Fichta a Schellinga):

teze □ antiteze (popření, protiklad teze)

↓

synteze (pozdvižení protikladů k vyšší jednotě)

2. Bytí jako dialektický proces seberozvíjení ducha:

Duch sám sebou – neproblematické neuvědomnělé bytí ducha

□

Duch se objevuje jako svůj protiklad – duch se dostává z neuvědomnělého bytí

k ztotožnění se svým protikladem, popřením, projevem tohoto je příroda

↓

Návrat ducha k sobě samému na vyšší, uvědomnělé úrovni, a to:

subjektivní duch: individuální lidské vědomí (v člověku se duch poprvé uvědomuje)

□

objektivní duch – nadindividuální projevy ducha (rodina, společnost, stát)

↓

absolutní duch – definitivní návrat ducha k sobě (náboženství, umění filozofie)

3. Filozofie dějin jako dialektické střídání kultur, které směřuje k vyšším stádiím

Orient, Indie, Čína ..... dětství lidstva

→ Řecko ..... mládí lidstva

→ Řím ..... dospělost lidstva

→ germánská Evropa ..... zralost lidstva

4. Filozofie náboženství jako dialektickohistorický vývoj k (nej)dokonalejšímu

- náboženství
- náboženství přírodní
- □
- náboženství duchovní individuality: řecké mýty, judaismus
- ↓
- náboženství vtěleného boha: křesťanství (syntéza přírody a ducha)

Johann Gottlieb Fichte

- zatímco Kant prožil celý život v Královci , Fichte měl dynamičtější osud
- náhoda mu pomohla ke vzdělání, při studiu Kantových spisů se rozhodl za ním jít -

pěšky do Kralovce

Filozofie:

- Tvrdil, že příroda je výsledkem vyšší nevědomé představivosti
- Váží si duchovna, rozumu, svobody člověka (podobně jako Kant, podobá se mu i v etických názorech)
- Klade důraz na sebeuvědomování jedince – člověk si má uvědomit své potřeby, pudy, instinkty – uvědomováním přestává být slepý – osvobozuje se
- „Příroda nejedná, svobodná bytost jedná“
- Pokud jde člověk jen za požitkem, je závislý
- Vývoj člověka je vývojem sebeuvědomování, realizování dělby práce atd. (smrt nepřerušuje lidské dílo)
- Vychází z Kantova zkoumání poznání – vědosloví
- Vysvětluje věci z představ o nich (idealismus) – jak jinak můžeme vědět o objektech než z vědomí? – musíme začít od toho, co je absolutně věrohodné, od Já, od vědoucího Já, které myslí sebe sama
- **Sebeuvědomovacím, sebeutvářecím aktem** klade Já své bytí a tím vlastně veškeré bytí, protože celý svět, všechny věci jsou dány v Já jakožto obsahy vědomí (jinak bychom o nich vůbec nevěděli). Jestliže přesto některé z nich vnímáme jako vnější, tj. jako ne-Já, je to neuvědomělý důsledek činnosti Já, které se takto, pomocí ne-Já, vymezuje. (Jako oko nevidí samo sebe, tak si duch neuvědomuje to, co sám vytvořil.) Hranice mezi Já a ne-Já probíhá uvnitř subjektu, a je-li tu svět mnohých ne-Já, pak jen proto, aby Já tuto hranici neustále překonávalo a mohlo se realizovat. Sebeprodukce, sebezpotvrzování je podstatou a

smyslem existence Já. Teoreticky nevysvětlitelný protiklad Já a ne-Já je výzvou k jednání, hnací silou vývoje směřujícího k plnému uskutečnění, povznesení, osvobození Já. To je zároveň nejvyšší mravní příkaz. Nečinnost, lenost je zlem.

- Čisté Já - všeobecné lidské vědomí, substanciální základ všech vědomí